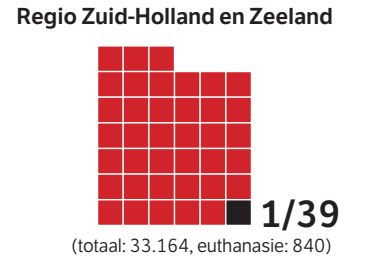
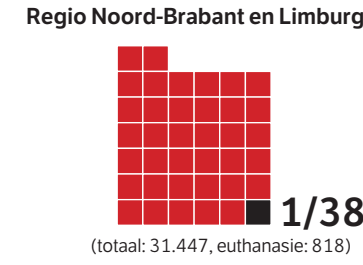
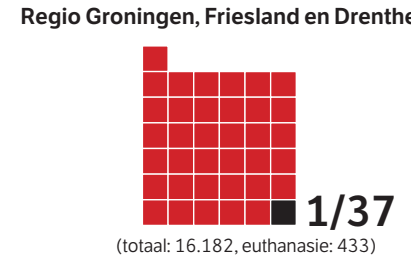
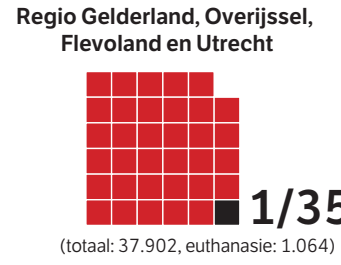
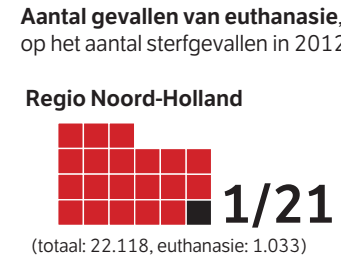

Euthanasie afgezet tegen sterfgevallen per regio: in Zuid-Holland en Zeeland relatief minste gevallen

NRC 06/13 / FE / Bron: CBS, regionale toetsingscommissie euthanasie

Euthanasie past bij een nuchtere niet-hiërarchische cultuur

Noord-Holland Euthanasie komt vaak voor in Noord-Holland. „In de kleine dorpen komen mensen niet snel bij een arts. Als ze bellen, weet je dat er écht iets ernstigs aan de hand is.”

Door onze redacteur **Frederiek Weeda**

HEERHUGOWAARD. De bollenboer is maandag opeens overleden. Een natuurlijke dood. Scen-arts (euthanasiedeskundige) Yvonne van Ingen en de huisarts spraken al een tijdje met hem over euthanasie. Zijn vrouw had net als hij uitgezaaide kanker. Hij wilde haar niet langer tot last zijn en tegelijkertijd wilde hij bij haar blijven om haar te steunen. Hij kon dus geen tijdstip bepalen, zegt Van Ingen: „Op die dag, dán wil ik euthanasie. Dat uitspreken, vinden veel mensen moeilijk.”

Toch werd Van Ingen door zijn dood overvallen. Ze is scen-arts in Noord-Holland. Zij wordt erbij geroepen voor een second opinion wanneer een arts een euthanasieverzoek wil inwilligen.

Wie alledaagse ervaringen met euthanasie en palliatieve sedatie wil optekenen, moet zeker naar Noord-Holland: daar krijgen veel meer patiënten euthanasie dan elders in Nederland. 1 op de 21 sterfgevallen bestond in Noord-Holland vorig jaar uit euthanasie, tegen 1 op de 35 à 39 sterfgevallen in andere provincies. [zie graphic]

In Noord-Holland ligt ook het dorp Tuitjenhorn. Huisarts Tromp beëindigde er eind augustus het leven van een terminale kankerpatiënt. De inspectie zette Tromp na een klacht van zijn co-assistent op non-actief, justitie verhoorde hem en vervolgens pleegde hij zelfmoord. Er ontstond ophef, maar nog steeds is onduidelijk wat er zich precies afspeelde. Ook de drie Noord-Hollandse artsen in dit artikel niet. Kritiek op hun oud-collega hebben ze in

elk geval niet. Mogelijk, zeggen zij, was hij in paniek. Hij had de patiënt, die aan het stikken was, laten sterven met een grote dosis dormicum (slaapmiddel) en morfine (pijnstiller). Maar, zeggen ze, zo eenvoudig zijn die beslissingen ook niet altijd.

Huisarts Glenn Mitrasing: „Een patiënt die thuis ligt, van wie je denkt dat hij nog weken of maanden te leven heeft, kan opeens in hoog tempo verslechteren.” Van Ingen: „Sommige patiënten, en ook de familie, bellen pas als het water ze aan de lippen staat. Dan kun je als arts schrikken van

de omstandigheden.”

Glenn Mitrasing werd zelf eens gebeld door een terminale longkankerpatiënt die alleen thuis lag. „Hij kon amper bellen. Ik ging er snel heen. Wat ik daar aantrof: zijn hele kamer onder het bloed. Hij hoestte zo veel bloed op dat hij erin lag te stikken. Je ziet je patiënt dan in zo'n stress, zó aan het lijden. Dat is ook voor een arts schokkend. Ik heb die man dormicum gegeven, om hem te sederen. Hij was binnen een paar minuten dood. Dat was geen euthanasie.”

Waarom krijgen inwoners van Noord-

Hij was binnen een paar minuten dood. Toch was dat geen euthanasie

Huisarts Mitrasing

Holland twee keer zo vaak euthanasie als andere Nederlanders? Het is niet onderzocht. In het grootstedelijke deel - Amsterdam, Haarlem en het Gooi - wonen relatief veel rijke, mondige patiënten. „Sommigen beschouwen euthanasie als een recht”, zegt huisarts Carla Aalders uit Heerhugowaard. „Zij zijn gewend om bij alles in het leven het heft in eigen hand te nemen. Ook bij hun levenseinde.”

Ook in het noordelijk deel van de provincie met veel plattelandsbewoners, krijgen mensen relatief vaak euthanasie. De twee scen-teams die het gebied van de Zaanstreek tot aan Den Helder bedienen, worden daarom vanaf 1 januari aangevuld met een nieuw team van tien extra scen-artsen. Op het platteland is men minder mondig, zeggen de artsen. Aalders: „In de kleine dorpen komen mensen niet snel bij een arts. Ze stellen dat uit. Als ze bellen, weet je dat er écht iets ernstigs aan de hand is.”

Waarschijnlijk speelt de nuchtere, niet-hiërarchische cultuur van Noord-Holland een rol, zegt Bregje Onwuteaka-Philipsen, hoogleraar levenseinde-onderzoek aan de VUmc. Meer dan het geloof. „Hoe meer arts en patiënt open en gelijkwaardig met elkaar kunnen praten over het levenseinde hoe meer euthanasie er voorkomt.”

Religie is geen reden om euthanasie te mijden, zegt huisarts Mitrasing. Ook veel kerkelijke patiënten vragen hem er om. Sommige kerken weigeren dan een uitvaartdienst. „Maar de meeste dominees en pastoors hier zijn mild, vind ik.” Toch wilde de katholieke Sint-Dionysiuskerk in Heerhugowaard niet met deze krant over euthanasie praten.

EUTHANASIE

Aan welke voorwaarden moet arts voldoen?

Het verzoek om euthanasie moet aan een aantal criteria voldoen. Dit zijn de richtlijnen die het ministerie van Volksgezondheid heeft opgesteld:

Een vrijwillig en weloverwogen verzoek van de patiënt dient de arts te overtuigen.

Uitzichtloos en ondraaglijk lijden van de patiënt is een noodzakelijke voorwaarde.

De arts moet de patiënt informeren over de situatie waarin deze zich bevindt en over diens vooruitzichten.

De arts moet met de patiënt tot de overtuiging komen dat er geen redelijke andere oplossing is voor de situatie waarin de patiënt zich bevindt.

De arts moet ten minste één andere, onafhankelijke arts raadplegen, die de patiënt

ziet en schriftelijk zijn oordeel geeft over de hiervoor genoemde zorgvuldigheidseisen.

De levensbeëindiging of hulp bij zelfdoding moet op medisch zorgvuldige wijze uitgevoerd worden.

In de praktijk krijgt de patiënt bij euthanasie een injectiespuit met een spierverslapper waardoor hij of zij binnen enkele minuten dood is.

MEDISCH HANDELEN

Geen euthanasie

Het afzien van behandeling, als (verdere) behandelen zinloos is, wordt niet als euthanasie gezien, maar 'regulier medisch handelen' waar bij de arts de natuur haar gang laat gaan.

Dit geldt ook voor het toedienen van pijnbestrijdende middelen met als nevengevolg intreden van de dood. Dit heet 'palliatieve sedatie' en mag als de arts inschat dat de patiënt binnen 2 weken zal sterven.

Koningin van het thuiskoken bekent cocaïnegebruik

m/v in het nieuws **Nigella Lawson**

Britse kranten staan vol van de ruzie in de rechtzaal tussen televisiekok Nigella Lawson en ex-man Charles Saatchi.

Door onze correspondent **Titia Ketelaar**

LONDEN. Nigella Lawson deed zich voor als de ideale huisvrouw. Verleidelijk in de camera kijkend en in haar gezellige keuken omringd door haar familie, leerde ze de Britten - en hun niet alleen - dat koken leuk is.

Ze is de koningin van het thuiskoken, hoort in het rijtje Jamie Oliver, Delia Smith, en sinds kort Yotam Ottolenghi. Kookboekenschrijvers die de Britten bij hun voornaam kennen, en die een product kunnen doen uitverkopen als zij het in een recept gebruiken.

Maar achter de schermen is het leven van de 53-jarige Lawson aanzienlijk minder rooskleurig, zo bleek in de afgelopen dagen. Gisteren bekende ze cocaïne te hebben gesnoven en wiet

te hebben gerookt. Omdat, zo zei ze tegen een Londense rechtbank, haar huwelijk met de kunstverzamelaar Charles Saatchi (70) „ondraaglijk” was geworden. De twee scheidden in juli.

De bekendenis kwam op de vierde dag van een proces tegen haar twee voormalig assistenten, twee zussen die worden verdacht van het verduisteren van 685.000 pond (808.000 euro). Volgens hun advocaten mochten de zussen echter vrijelijk geld uitgeven, zolang ze Lawons drugsgebruik stielden.

Wat een eenvoudige fraudezaak had kunnen zijn, is daardoor een proces geworden met een belangrijk tabloid-element: de privé-moraal van een Bekende Brit strookt niet met het algemeen geaccepteerde. Saatchi, oprichter van het gelijknamige reclamebureau, lijkt bovendien via dit proces

zijn gram te willen halen over de scheiding, die het gevolg was van een openbaar geworden ruzie waarbij hij haar leek te wurgen. Lawson kwam in de publieke opinie als overwinnaar uit die strijd. In een e-mail, die vorige week in de rechtbank werd voorgelezen, noemt Saatchi zijn ex-vrouw 'Higgella'. Lawson sloeg gisteren terug en ontkende voortdurend high te zijn. Twee keer gebruikte ze cocaïne, toen haar eerste man op sterven lag en toen haar tweede huwelijk strandde. Af en toe een joint „maakte een onverdraaglijke situatie draaglijk”. Maar: „Sinds ik mijzelf heb bevrijd van een briljante maar gewelddadige man, ben ik drugsvrij.” En: „Ik heb geen drugsprobleem, maar een probleem met mijn leven.”

Haar bekendenis kan gevolgen hebben voor haar Amerikaanse carrière.

Lawson is jurylid in het realityprogramma *The Taste*, dat in januari wordt uitgezonden. Ze probeert daarmee verder door te breken in de VS, waar haar programma's tot nu toe alleen op kookzenders te zien waren en waar ze lang niet zo bekend is als bij voorbeeld Jamie Oliver. Lawson is nog te onbekend om op sympathie te kunnen rekenen. Maar Amerikanen hebben over het algemeen een conservatiever idee over incidenteel drugsgebruik dan Europeanen.

De Britten lijken Lawson vooralsnog niet af te vallen. Commentatoren prijzen haar houding, waardigheid en kalmte, en hekelen de kwaadsprekerij van haar assistenten en ex-echtgenoot. Gisteren verschenen er op internet steunbetuigingen aan #TeamNigella - onder anderen van Yotam Ottolenghi.

Rutte kiest toch voor invloed via Verhofstadt

Europese Commissie

De VVD wil maximale invloed in Brussel. Daar moet Guy Verhofstadt voor zorgen, ook al hadden VVD'ers kritiek op hem.

Door onze politieke redactie

DEN HAAG. Met de steun voor de euro-minnende Guy Verhofstadt als kandidaat-voorzitter van de Europese Commissie kiest de VVD voor maximale Brusselse invloed, boven eventuele nadelen voor het binnenlandse politieke beeld.

Dat zegt Hans van Baalen, VVD-lijsttrekker voor de Europese verkiezingen. „Hij stemt altijd goed. Dan zit ik niet erg met zijn federale dromen.” De Belg Verhofstadt, zegt Van Baalen, zal

de belangen van de Benelux scherp in de gaten houden, is een geducht campagneer en zal bij de onderhandelingen over de nieuwe Europese Commissie, de Nederlandse belangen het best kunnen verdedigen.

Drie weken geleden uitten VVD-Kamerlid Mark Verheijen en VVD-prominent Frits Bolkestein nog felle kritiek op Verhofstadt. Die was volgens Verheijen „gevaarlijker” voor het draagvlak van de EU dan Wilders en Marine Le Pen, leider van het Franse extreemrechtse Front National en Wilders' nieuwe Europese bondgenoot. Toen Verheijen van zijn partij excuses moest aanbieden, schoot Bolkestein hem te hulp. De federalistische ideeën van Verhofstadt waren „blaffen naar de maan”.

Toch besloot premier en VVD-leider Mark Rutte gisteren, na overleg op het

Torentje met liberale leiders uit Nederland, België en Luxemburg, om zich achter Verhofstadt te scharen. Tervijl ook de Finse Olli Rehn kandidaat is, wiens imago als strenge begro-

Mark Rutte en Guy Verhofstadt in 2010

tingscommissaris op het eerste gezicht beter past bij de zakelijke VVD-boodschap 'Europa waar nodig', dan Verhofstadt, die hardop droomt van een federaal Europa.

PVV-leider Wilders ziet deze keus van de VVD duidelijk als zwakte. Hij twitterde gisteren zijn commentaar: „Ok helder. Een stem op de VVD is dus een stem op Verhofstadt en een federale EU en 'n stem voor het opheffen van NL.” Van Baalen wuift de kritiek van Wilders weg: „Ik ga voor invloed, niet voor het imago. We kiezen Verhofstadt voor vijf jaar, niet voor 100 jaar. Guy is van ons, hij is liberaal. Ik werk honderd keer liever met hem samen dan met Le Pen van het Front National.”

Een groot aantal partijen in het Europees Parlement heeft met het oog op de Europese verkiezingen besloten kandidaat-voorzitters uit eigen kring

voor de Commissie naar voren te schuiven. De regeringsleiders die over de benoeming gaan moeten zich bij hun keuze laten leiden door de voorkeur van het parlement.

Advertentie

perelatie.nl

Pier Ebbing Relatie

Professionele partner search. Relevante informatie voor selectie en matching. Bijzondere leden.

www.perelatie.nl

FOTO: RIENZELVOLD